

Voel je je ruggengraat nog?

Hagar Roijackers

Elke dag begint voor mij met oefeningen. Een soort ochtendgymnastiek voor de geest. Om focus te houden, even te aarden, me te verbinden met wat echt van waarde is. Zoals anderen mediteren, aan yoga doen, sporten, of bidden. Ik heb dat nodig als vertrekpunt en als dagelijks anker. Omdat ik me anders soms snel laat meeslepen door alles wat er op me afkomt en om een reactie vraagt. De meeste dagen zijn hectisch en de waan van de dag onontkoombaar. Zo'n 'douche voor de hersens' helpt dan. Mij althans.

Hoe doen anderen dat eigenlijk? Zijn de meeste politici en bestuurders zo mentaal sterk dat ze het zonder affirmaties, meditatie of gebed kunnen? Hebben ze zoveel innerlijke kalmte, zelfvertrouwen en innerlijk kompas

anders steun kan verliezen. Waar linkse bestuurders zich overigens moeten blijven profileren met precies die andere pool: 'dit heb ik weten te veranderen'. En een voortdurende strijd voeren tegen krachten die niet veranderingsgezind zijn. Ook dat levert dus stress op. En daar spreken we onderling opvallend weinig over.

De mentale belasting van veel Nederlanders is ontzettend groot momenteel. Deze tijd vraagt veel van ons. Zeker van degenen die werken in de publieke sector: de zorg, het onderwijs, de politie, de rechtspraak, het openbaar vervoer. Maar dus ook van politici en bestuurders. Van hen wordt visie en leiding gevraagd, en tegelijkertijd voortdurend betwijfeld. Sociale media versterken dat.

te pakken? Hoe klaar ik ook ben met het debat over vermeende en echte maatschappelijke kloven, ik kan het ook niet uitsluiten. Maar politiek kan niet zonder geweten. En de maatschappij niet

'Politiek kan niet zonder geweten en de maatschappij niet zonder sturing.'

dat ze helder kunnen blijven denken? Ook in deze ingewikkelde tijd waarin er zo'n afkeer lijkt te zijn van het openbaar bestuur en de politiek, en er tegelijkertijd zo indringend naar de overheid wordt gekeken voor het oplossen van de grote problemen van deze tijd, van toenemende armoede en het zorginfarct tot het oprukkend geweld en fascisme en de immense gevolgen van klimaatverandering en natuurvernietiging?

Ik merk dat ik daaraan twijfel. Veel getoonde kracht van bestuurders is geen echte, maar geleende kracht. Geleend vanuit status, vanuit de positie waar je op bent gezet door je partij, je leden en je kiezers. En daarmee komt ook de angst dat je die positie zo kunt verliezen. Wat volgens mij een belangrijke reden is dat conservatief denken zo dominant is onder rechtse bestuurders. Geen beslissing durven nemen omdat je

Een moment om de dag goed te starten helpt. Maar is geen oplossing voor alles, zeg ik er voor de zekerheid maar even bij. Langdurige overbelasting is wel degelijk ziekmakend. De burn-outcijfers spreken voor zich. Wel valt me op dat degenen die goed zijn in yoga en zelfzorg, zich steeds meer lijken af te keren van de politiek. Waar andersom weinig politici durven toe te geven dat ze de yogamat, het gebedskleed of meditatiekussen nodig hebben om goed te kunnen functioneren. Zo krijg je een afstand tussen een bewust levende groep mensen met een afkeer van de politiek, die wordt geassocieerd met gekonkel en schimmige deals. En een groep politici en bestuurders die zich met weinig slaap en veel ego overeind houdt maar neerkijkt op mensen die vanuit waarachtigheid en verbinding zeggen te leven, omdat aan de oprechtheid en drijfveren wordt getwijfeld. Hebben we hier alweer een heuse kloof

zonder sturing. We hebben elkaar dus nodig: de zachte verbindende spirituele krachten en het analytische, doelgerichte denken en handelen. Nadeel voor politici en bestuurders die het willen combineren: je bent je wel de hele dag door bewust van alle compromissen en beperkingen van het vak. Voelen en bewustzijn lijkt fijn, maar je voelt ook de hele dag door je ruggengraat, of het gebrek eraan. Toch denk ik dat voor onze samenleving én voor onszelf het beste is om steeds dat kompas, dat anker te blijven zoeken. Elke ochtend, of zo vaak als het kan.

Hagar Roijackers is gedeputeerde van de provincie Brabant. Daar gaat ze over Water, Natuur en gebiedsgerichte aanpak. Ze kwam in 2014 in de provinciale staten en was sinds 2019 fractievoorzitter. Afgelopen tweede kamerverkiezingen stond ze op plek 25 van de lijst van GroenLinks.